

**COMUNICAT DE LES DEGANES I DIRECCIONS DE LES FACULTATS I ESCOLES
D'INFERMERIA EN RELACIÓ AMB LA SOL·LICITUD DE LA DIRECCIÓ GENERAL
D'UNIVERSITAT I EL DEPARTAMENT DE SALUT**

05 de gener de 2022

En data 27 de desembre de 2021 la Direcció General d'Universitats (DGU) i el Departament de Salut (DS) convoca a membres de l'ADEIC en relació al tema de la manca d'infermeres i la situació epidemiològica actual de la 6a onada, amb la intenció de buscar mecanismes per incrementar la col·laboració de l'estudiantat amb les organitzacions sanitàries donat que la instrucció SLT/3769/2021, de 21 de desembre ha tingut una baixa acceptació.

En la reunió, es demanava que l'estudiantat pogués col·laborar, bàsicament, en la campanya de vacunació mitjançant contractes d'auxili sanitari durant un període de 3 mesos de gener a març del 2022 i especialment, abordar el tema del reconeixement de les hores contractades com a pràctiques curriculars, acordant que les deganes/directores d'infermeria estudiarien les possibilitats que això fos possible.

Anàlisi de la situació

En data 03 i 05 de gener ens reunim les deganes/directores de les Facultats/Escoles d'Infermeria per prendre una decisió referent a la proposta realitzada per la DGU i el DS analitzant els següents punts:

1. Els possibles motius per la baixa acceptació dels estudiants a aquests contractes són varis:
 - a) una gran part de l'estudiantat comencen exàmens a partir del 7 de gener i, possiblement, prioritzen la seva preparació davant d'un contracte d'auxili sanitari
 - b) la coincidència amb les festes de Nadal
 - c) es va proposar a l'estudiantat participar, principalment, a la campanya de vacunació i en realitat varies propostes són a hospitals i atenció primària
 - d) hi ha una part molt important de l'estudiant (en alguns centres ronda el 50%) que ja són professionals de la salut: auxiliars, tècnics, administratius o zeladors

- e) l'estudiantat d'alguns centres universitaris ja ha manifestat que vol dur a terme les pràctiques corresponents al seu nivell formatiu i garantir així la seva progressió acadèmica.
 - f) estudiants d'altres comunitats autònomes que durant les festes estan fora de Catalunya.
2. Aquestes cohorts d'estudiants presenten un dèficit formatiu previ que no és aconsellable repetir (no varen realitzar pràctiques clíniques en el curs 2019-20) i per això considerem imprescindible garantir la seva formació i l'assoliment de les competències associades al títol del grau en Infermeria d'acord amb la *DIRECTIVA 2013/55/UE DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO de 20 de noviembre de 2013 por la que se modifica la Directiva 2005/36/CE relativa al reconocimiento de cualificaciones profesionales y el Reglamento (UE) no 1024/2012 relativo a la cooperación administrativa a través del Sistema de Información del Mercado Interior («Reglamento IMI»)*.
 3. Alhora, l'estudiantat ha de fer pràctiques amb tutora clínica assignada i tutora acadèmica i s'ha d'assegurar l'acompanyament imprescindible per a la seva formació.
 4. La formació del grau en infermeria no és DUAL.
 5. Per responsabilitat social no es poden substituir les pràctiques clíniques per altres activitats, la societat requereix que les infermeres que es graduen tinguin el nivell de formació adequat per atendre'ls.
 6. La formació infermera dona pas a una professió regulada a nivell europeu, pel que hem de garantir que es fa d'acord amb els estàndards del que significa ser estudiant en període de formació.
 7. L'auxili sanitari per definició és una tasca d'ajut al sistema de salut, que no garanteix que l'estudiantat pugui desenvolupar plenament el seu rol professional i disciplinar infermer, per aquest motiu hauria de ser una activitat voluntària i complementària a les pràctiques clíniques. Sens dubte, l'ajut que ofereix l'estudiantat és de gran valor, però no substitueix el rol del professional, ni els professionals ni l'estudiantat poden assumir aquesta responsabilitat.
 8. L'evidència científica posa de manifest (estudis publicats arran de la COVID-19 o al voltant del concepte de transició d'estudiant a professional) que les

- deficiències en la transició *to study to work*, provoquen baixa autoestima, desmotivació i més risc d'abandonament professional¹.
9. Els períodes de pràctiques no coincideixen a tots els centres universitaris. Això fa que no es pugui reconèixer una activitat que s'està fent ara, per una assignatura de pràctiques que començarà al febrer o al març. Cal tenir en compte, també, que es farà inviable avaluar activitats fetes sense acompanyament ni tutorització.
 10. No podem perjudicar als centres sanitaris que tenen programades les pràctiques per retenir estudiantat de 4rt curs i que ja no disposaran d'ells perquè estaran treballant a altres centres sanitaris. Alguns centres assistencials reconeixen amb les pràctiques clíniques l'activitat d'ajut i no volen fer contractes d'auxili sanitari, i per tant, valoren positivament el seguiment compartit entre centre i universitat.
 11. La diversitat de la situació acadèmica i la manca de planificació inicial, a diferència del curs 2020-21, poden portar, a algun centre, a retardar la graduació de l'estudiantat si es considera un reconeixement parcial.

ACORDS del ple:

Per tots aquests motius, el ple de l'ADEIC de forma àmpliament majoritària acorda que no es poden reconèixer com a pràctiques clíniques curriculars les hores que l'estudiantat pugui fer sota un contracte d'auxili sanitari.

¹ Wildermuth MM, Weltin A, Simmons A. Transition experiences of nurses as students and new graduate nurses in a collaborative nurse residency program. *J Prof Nurs.* 2020 Jan-Feb;36(1):69-75. doi: 10.1016/j.profnurs.2019.06.006

Duchscher JE. Transition shock: the initial stage of role adaptation for newly graduated registered nurses. *J Adv Nurs.* 2009 May;65(5):1103-13. doi: 10.1111/j.1365-2648.2008.04898.x

Young ME, Stuenkel DL, Bawel-Brinkley K. Strategies for easing the role transformation of graduate nurses. *J Nurses Staff Dev.* 2008 May-Jun;24(3):105-10; quiz 111-2. doi: 10.1097/01.NND.0000300878.95436.98

Valdez AM. Transitioning from novice to competent: what can we learn from the literature about graduate nurses in the emergency setting? *J Emerg Nurs.* 2008 Oct;34(5):435-40. doi: 10.1016/j.jen.2007.07.008

Saber DA, Anglade D, Schirle LM. A study examining senior nursing students' expectations of work and the workforce. *J Nurs Manag.* 2016 Mar;24(2):E183-91. doi: 10.1111/jonm.12322

Labrague LJ, De Los Santos JAA. Transition shock and newly graduated nurses' job outcomes and select patient outcomes: A cross-sectional study. *J Nurs Manag.* 2020 Jul;28(5):1070-1079. doi: 10.1111/jonm.13033

Gamroth L, Budgen C, Lougheed M. Feasibility and outcomes of paid undergraduate student nurse positions. *Nurs Leadersh (Tor Ont).* 2006 Sep;19(3):e1-14. doi: 10.12927/cjnl.2006.19032

Malgrat que no podem reconèixer les pràctiques de forma reiterada segons les hores fetes per contractes d'auxili sanitari, pels motius exposats, pensem que davant d'aquesta situació epidemiològica sí que podem contribuir de la següent forma:

- Reconeixent en el Suplement Europeu del Títol (SET) la tasca d'auxili sanitari com una formació experiencial extracurricular d'alt nivell.
- Promovent que l'estudiantat compatibilitzi estudis i auxili sanitari.
- Flexibilitzant els torns de pràctiques si els centres ho permeten.
- Adaptant les avaluacions, si s'escau, per tal que l'estudiantat pugui compatibilitzar pràctiques i activitat d'auxili sanitari.
- Aquelles universitats que tenen regulada l'avaluació alternativa la puguin activar.
- Promovent que l'estudiantat vulgui "fer més" davant d'aquesta situació.
- Facilitant com sempre, el sistema de tutorització per l'estudiantat que compatibilitzi els seus contractes d'auxili amb les pràctiques.
- Cada Facultat/Escola té diferents circumstàncies i variables, com la diferent temporalitat en la implementació de les pràctiques i que per aquests motius poden abordar la situació de l'auxili sanitari de diferent manera.

Considerem que l'estudiantat pot fer més, però no podem entrar en la dinàmica d'activitat remunerada per pràctiques ni en la mercantilització del seu ajut o col·laboració. Pensem que aquest plantejament és erroni; en canvi sí val la pena fer plantejaments de contribució professional i solidaritat perquè l'estudiantat, a més a més de realitzar les seves pràctiques, contribueixi a donar suport a la necessitat del sistema sanitari i del país.

I per aquest motiu proposem que els centres sanitaris:

- Facin contractes atractius, que puguin compatibilitzar estudis i auxili sanitari amb percentatges de contractes laborals del 30% fins al 50%. Això serà molt ben rebut per l'estudiantat, sobretot si en aquests contractes es prioritza a l'estudiantat del darrer curs.
- Activin la contractació per centres de vacunació, ja que aquesta ha estat mínima. Sota supervisió, l'estudiantat pot fer en aquest àmbit, una tasca més autònoma i que realment alliberi de pressió als equips. Provablement, l'estudiantat podria treballar els caps de setmana i festius i els contractes es podrien perllongar més enllà dels 3 mesos previstos inicialment, resultant segons el nostre parer, una mesura eficient.

- Garanteixin la tutela real d'una infermera per evitar que l'estudiantat senti que té la responsabilitat total de la cura del pacient.
- Mantinguin les places de pràctiques acordades amb les universitats en qualsevol dels cursos i siguin flexibles amb els torns i horaris de pràctiques a petició del centre universitari.
- S'eviti la pressió sobre l'estudiantat perquè pugui fer una elecció lliure entre ajudar o no.
- L'auxili sanitari hauria de ser una activitat d'ajut no vinculada a una possible continuïtat posterior al centre assistencial. De manera que independentment d'això els centres haurien de millorar les contractacions posteriors als nous graduats i graduades.

En definitiva, prioritzem sobretot, garantir una formació de qualitat, tot i les adversitats, amb un estudiantat que quan es graduï al mes de juny pugui fer front a les diferents situacions de salut, oferint cures de qualitat i seguretat, a les persones i a la comunitat.

Tanmateix, entenem que en independència de l'acord majoritari de l'ADEIC cada universitat té autonomia i realitats diferents i prendrà les mesures que cregui oportunes.

També a comentar, que entenem que s'estan buscant altres alternatives per pal·liar la situació d'emergència i recordar que en totes les facultats hi ha professorat que en diferents ocasions s'ha ofert per participar en el programa de vacunacions i no han estat avisades en cap moment.

Finalment, reafirmar la preocupació que tenim les deganes i directores per la situació actual entenen que només amb la participació i el diàleg de tots els agents de forma coordinada podrem sortir d'aquesta situació. Voldríem doncs demanar un compromís ferm, d'inici d'un treball intersectorial, amb tots els actors implicats, per abordar els problemes que té la nostra professió, un cop cedeixi la situació de crisi actual.

Vicedegà d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut
Universitat de Barcelona

Dra. Lorena Molina Raya.
Directora del Campus Docent Sant Joan de Déu
Universitat de Barcelona. Centre adscrit

Dra. M Dolors Bernabeu Tamayo.
Directora del Departament d'Infermeria de la Facultat d'Infermeria
Universitat Autònoma de Barcelona

Dra. Mercedes Abades Porcel
Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria de Sant Pau
Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Montserrat Antonín Martin
Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria Gimbernat.
Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Montserrat Comellas Oliva
Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria i Teràpia Ocupacional de Terrassa
Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Carme Bertran Noguera
Degana de la Facultat d'Infermeria
Universitat de Girona

Dra. Maria Jiménez Herrera

Degana de la Facultat d'Infermeria

Universitat Rovira i Virgili

Dra. Judith Roca Llobet

Degana de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia

Universitat de Lleida

Dra. Carme Rosell

Directora de l'Escola Superior de Ciències de la Salut TecnoCampus. Universitat

Pompeu Fabra. Centre adscrit.

Esther Insa Calderón

Directora de l'Escola Superior d'Infermeria del Mar

Universitat Pompeu Fabra. Centre adscrit

Dra. Cristina Monforte Royo

Directora del Departament d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la

Salut. Universitat Internacional de Catalunya.

Dra. Pilar González Gálvez

Directora del Grau en Infermeria. Blanquerna. Universitat Ramón Llull

Dra. Eva M. Rovira i Palau

Directora del Grau en Infermeria

Universitat de Vic. Universitat Central de Catalunya.

Sra. Carme Valiente Ballesteros

Directora dels estudis d'Infermeria de la Facultat de Ciències de la Salut

Universitat de Manresa. Universitat Central de Catalunya.